

Проте на його шляху став офіцер Франції, який здійснив напад, під час якого Лепелетьє було смертельно поранено. Давид використав цю трагічну подію, щоб зобразити революційну боротьбу нації проти старих порядків [4, 7]. Його картина відображає момент, коли Лепелетьє де Сен-Фаржо перебуває на підлозі, покритий кров'ю, з руками, простягнутими вгору. Вона також відображає рішучість революціонерів, які рухаються вперед, щоб продовжити боротьбу за свободу та правду. Ця картина стала символом революційної боротьби та прагнення до свободи і демократії. «Смерть Лепелетьє де Сен-Фаржо» не тільки відображає важливу історичну подію, але й відображає силу і значення культури та мистецтва в боротьбі за свободу та демократію [4, 8].

Отже, Жак-Луї Давид – видатний французький художник періоду неокласицизму, який зробив значний внесок у мистецтво. Він став одним із найвідоміших художників революційної Франції, відзначився як ідеолог, що використовував свої картини, щоб передати революційну та політичну атмосферу свого часу.

Отже, внесок Жака-Луї Давида полягає у створенні численних шедеврів, які продемонстрували його художній талант, точність у деталях і глибоку ідеологічну спрямованість.

Джерела та література

1. Мистецтво Західної Європи кінця XVIII – початку XIX століття. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/174635/mod_resource/content/3/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0%209.pdf
2. Недошовенко Т. Ф. Реалізм як основа образотворчості. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. № 40. С. 367–377.
3. Хоменко О. Римські канікули французької революції. URL: <https://vpered.wordpress.com/2010/12/23/khomenko-david/>
4. Щевелева Е. В. Зерцало епохи: Великая французская революция в творчестве Жака Луи Давида. *Ученые записки Крымского федерального университета имени В. И. Вернадского*. 2019. № 3. С. 1–17.

Сторожук Сергій

Донецький національний університет імені Василя Стуса

СИМВОЛІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО СТИЛЮ ЄВРОПИ ВІД СЕРЕДИНИ XIII ДО КІНЦЯ XVIII СТ.

Ключові слова: історія архітектури, готика, Європа.

Keywords: history of architecture, gothic, Europe.

Готична архітектура дуже добре збереглася до сьогодні і добре демонструє сильне спонукання людей дійти до божественного просвітління, досягання ідеалу, що відобразилося в готичній храмовій архітектурі. Готична храмова архітектура дуже детальна, витончена і стримана, в ній прихована велика кількість символів. Найпомітніший символ, який часто впадає в око під час споглядання готичного собору, – це «Готична троянда». Троянда в архітектурі готичного стилю – це прикрашене вікно круглої форми, засклеєне вітражним склом. Воно викорис-

товувалося у стінах нефу, що звернений на захід, а також у кінці поперекових нефів. Уведення складного радіального узору з перекладин у XIII ст. надало малюнку троянди особливої виразності. Розповсюдженою схемою розташування радіального узору на площі круглого вікна є серія розхідних від центру узорів, кожен із яких стикається з випуклою частиною дуг, що розташовані з зовнішньої сторони кола. Промені, розташовані між цими узорами, з'єднуються в центрі кільцевою рамкою, вони вироблені з каменю й проходять крізь неї.

Світло завжди використовувалося як засіб естетичного впливу на глядача: світло змальовувало образ епохи, відтворювало її філософські й ідеологічні пріоритети. Через глибоке інтуїтивне розуміння використання зодчими природного світла, яке регулюється формою, величиною та розміщенням світлових прорізів, глядачі мали шанс усвідомити Одкровення: «...і не знали ми, чи на небі були, чи на землі» [1, 155]. Світло сприймалося як елемент архітектури, й водночас відтворювало Небесний Космос, світ ідей Творця. Сакрального значення набував і відображений сонячний промінь, коли він освітлював скло. Прямий сонячний промінь призвів би до зорового відчуття «полиску», що засліплює зображення, дає ефект ввігнутості зображень. Динамічність сприйняття загалом, різні відтінки поєднувалися з інтенсивністю обробки каменю, мармуру, шиферу. Стовпи, переломлюючи світло по вертикалі, виділялися на глибокому фоні, як на чорному полі, даючи можливість внутрішнього споглядання, таїну духовного світла, коли світ природний закриває світ невидимих сутностей.

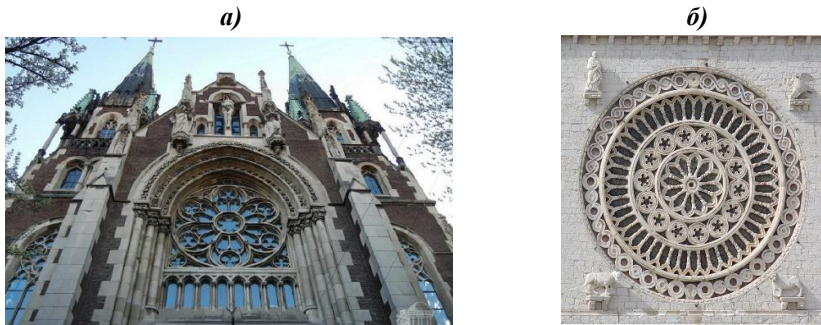

Рис. 1: а) готична троянда – вікно церкви (храму) Святих Ольги і Єлизавети у Львові (Україна); б) вікно-троянда верхньої базилики Сан-Франческо в Ассізі (Італія)

Вертикальний простір видається безкінечним: магія світла і кольору. Класичним вираженням готичного стилю є собор Паризької Богоматері, будівництво якого почалося в XI, а закінчилося в XIII ст. Можна уявити собі, як переконливо виглядав собор Паризької Богоматері в середньовічному Парижі з його ламаними вуличками і маленькими двориками уздовж берегів Сени, якщо й у наші дні архітектура собору змушує зблякнути стилі бароко, ампір, класицизм. У минулі часи собор був чимось більшим за місце церковної служби. Разом із ратушею це був центр громадського життя міста.

Якщо ратуша була центром ділової діяльності, то в соборі, крім богослужіння, відбувалися реальні вистави, читалися університетські лекції. Іноді засі-

дав парламент і навіть укладалися дрібні торговельні угоди. Деякі міські собори були настільки великими, що все міське населення, яке збиралося в одному соборі, не могло його заповнити. Біля собору зазвичай розташовувалися торговельні ряди. Ще готичний храм відіграв роль монументальної Біблії, де вітражі та розписи стін зображують біблійні сюжети, тобто мають освітнє значення.

Архітектура готики має обширний обсяг символів, що добре показує тодішнє уявлення людей про навколишній світ. Готична троянда і загалом готична архітектура мала своє значення у суспільстві як місце споглядання естетичного й надприродного, а оскільки на вітражах та стінах храмів часто зображувалися біблійні сюжети, то важливість готичного храму як місця для виховання душі теж має своє значення.

Джерела та література

1. Тимофієнко В. І. Готична троянда в архітектурі. *Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття* / Академія мистецтв України; Інститут проблем сучасного мистецтва. Київ: Видавництво Інституту проблем сучасного мистецтва, 2002. 472 с.

2. Panofsky E. Gothic Architecture and Scholasticism. Latrobe, Pennsylvania: The Archabbey Press, 1951. 174 p.

Головченко Яна

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ІСТОРІЯ ЖІНОЧОГО РУХУ ЗА ПРАВА: ОЛІМПІЯ ДЕ ГУЖ

Ключові слова: Олімпія де Гуж, боротьба за права жінок, ідея рівності, Декларація прав жінки і громадянки 1791 р.

Keywords: *Olympe de Gouges, the struggle for women's rights, the idea of equality, the Declaration of the Rights of Women and of the Female Citizens of 1791.*

Вплив епохи Просвітництва глибоко закарбувався у французькому суспільстві. Відомі письменники та філософи – Вольтер, Жан-Жак Руссо, Дені Дідро – своїми творами поширювали ідеї рівності, гуманізму, раціоналізму, панування розуму над релігією, критики деспотизму. Прагнення до суспільної освіти широко приймалися як французькими інтелектуалами, так і простим народом, створюючи нову систему цінностей. Центральним елементом цієї системи стали природні права людини, отримані від народження, невід’ємні права на життя, свободу слова, віросповідання, власність. Під час Французької революції 1789–1799 рр. природні права стали основою для правових актів, як-от Декларація прав людини і громадянина 1789 р. та першої французької Конституції 1791 р. Боротьба за забезпечення існування цих прав стала провідним гаслом революції, вони вбачалися фундаментом до подальшого розвитку держави.

Незважаючи на стрімке поширення ідей революції, її принципи стосувалися далеко не всіх. Статус жіночої половини суспільства був дуже низьким, жінки не мали права голосу, не могли займати посад в уряді, не мали рівноцінної чоловікам освіти та рівних умов праці. Більшість жінок залежали від своїх чоловіків чи родини. Водночас участь жінок у буржуазній революції відслідковується ще на